

Monitoring wybranych serwisów TVP – Metodologia badania

1. Celem analizy jest określenie sposobu prezentacji i zliczenie czasu, jaki Telewizja Publiczna poświęca poszczególnym kandydatom w czasie kampanii wyborczej 2010 w wybranych serwisach informacyjnych.
2. Analizowane są główne wydania ogólnopolskich serwisów informacyjnych emitowanych w:
 - TVP1 (Wiadomości g.19.30, Teleexpress g. 17.00)
 - TVP2 (Panorama g. 18.00)
 - TVPInfo (Serwis Info g. 21.30)
3. Monitoring obejmuje dwie tury wyborów prezydenckich i prowadzony jest w okresie 17.V–18.VI 2010 i 21.VI – 2.VII 2010.
4. Badanie składa się z dwóch równoległych etapów – ilościowego pomiaru czasu poświęconego kandydatom i jakościowej analizy sposobu ich prezentacji w serwisach TVP.

ZASADY JAKOŚCIOWEJ ANALIZY TREŚCI SERWISÓW

1. Analizie podlega sposób prezentacji kandydata w materiałach wyborczych i okołowyborczych (→ patrz definicje).
2. Oceny dokonuje się w oparciu o skalę trzystopniową, gdzie:
 - 1 – oznacza prezentację kandydata w **sposób pozytywny**
 - 0 – oznacza prezentację kandydata w **sposób neutralny**
 - 1 – oznacza prezentację kandydata w **sposób negatywny**
3. Każdy materiał analizowany jest przez dwoje badaczy. W przypadku zaistnienia rozbieżności w ocenie, badacze konsultują się ze sobą w celu przeanalizowania przyczyn rozbieżności i ujednolicenia oceny. Gdy rozbieżności nie daje się usunąć, materiał konsultowany jest z innymi członkami zespołu monitorującego. Jednocześnie każdy członek zespołu monitorującego może zgłosić zastrzeżenia do oceny sposobu prezentacji kandydata w danym materiale, które dyskutowane są na cotygodniowych zebraniach zespołu.
4. Przyjęto, iż o ocenie części decyduje ocena całości. Jednostką analizy jest materiał telewizyjny jako całość (→ patrz definicje). Kontekst analizy stanowi całość serwisu informacyjnego. Ocena sposobu prezentacji danego kandydata w danym materiale telewizyjnym jest następnie przypisywana: 1) całości materiału w przypadku materiału wyborczego kandydata, 2) obrazom bez głosu przedstawiającym wizerunek danego kandydata lub osoby z nim kojarzonej, zawartym w danym materiale, 3) wypowiedziom danego kandydata lub osób z nim kojarzonych, zawartym w danym materiale, 4) wypowiedziom biernym (→ patrz definicje) o kandydacie lub osobach z nim kojarzonych, zawartym w danym materiale.
5. Każda ocena inna niż 0 musi zostać uzasadniona w taki sposób, aby była zrozumiała dla osób, które nie oglądały ocenianego materiału telewizyjnego.
6. W uzasadnieniu należy zwrócić szczególną uwagę na:
 - tezę prezentowaną w materiale telewizyjnym, tj. sposób określenia problemu, do którego odnosi się analizowany materiał telewizyjny,
 - treść i wybór wypowiedzi w materiale,
 - treść i wybór obrazów bez głosu w materiale,
 - treść i ton komentarza dziennikarskiego.

7. Na uzasadnienie składają się 1) opisy tez materiału telewizyjnego, 2) cytaty, 3) parafrazy tekstów lub 4) opisy obrazów, które zdecydowały o takiej, a nie innej ocenie sposobu prezentacji kandydata w danym materiale telewizyjnym. Uzasadnienie musi zawierać co najmniej jeden z tych elementów.

Definicje podstawowych pojęć

Materiał telewizyjny w serwisie informacyjnym /news/ - dająca się tematycznie wyodrębnić część składowa serwisu informacyjnego. Na potrzeby analizy materiały w serwisach informacyjnych podzielono na trzy kategorie:

wyborcze (W) – materiały monograficzne, poświęcone kampanii wyborczej prowadzonej przez danego kandydata.

okołowyborcze (O) – materiały inne, niż materiały wyborcze, w których występują kandydaci lub osoby z nimi kojarzone lub w których mówi się o kandydatach lub osobach z nimi kojarzonych (→ osoba kojarzona z kandydatem). W wyjątkowych przypadkach z analizy wyłączone zostają te materiały, w których: 1) występują wyłącznie osoby kojarzone z kandydatami lub w których osoby kojarzone z kandydatami są jedynie przedmiotem wypowiedzi innych osób i które 2) nie mają wpływu na prezentację kandydatów. Decyzję o wyłączeniu danego materiału z analiz podejmuje zespół oceniający¹.

pozostałe (bez znaczenia) – materiały nie dające się zaklasyfikować jako wyborcze lub okołowyborcze, które nie stanowią przedmiotu analizy.

Zapowiedź – krótka informacja dotycząca prezentowanych w serwisie informacyjnym materiałów. W zależności od umiejscowienia zapowiedzi w serwisie wyróżniamy forszpan (na początku serwisu), śródszpan (w trakcie serwisu), abszpan (podsumowanie najważniejszych prezentowanych treści). Na potrzeby analizy poszczególne dające się wyróżnić tematycznie części zapowiedzi traktowane są jak odrębne materiały telewizyjne.

Wypowiedź – każde wystąpienie (głos lub obraz i głos) kandydata lub osoby z nim kojarzonej, niezależnie od jego długości. Jako wypowiedź traktuje się również te elementy materiału telewizyjnego, w których treść wystąpienia kandydata lub osoby z nim kojarzonej odczytywana jest przez lektora lub dziennikarza, czemu towarzyszy jej tekstowa wizualizacja.

Wypowiedź bierna – każda wypowiedź o kandydacie lub osobie z nim skojarzonej, której autorem nie jest ani sam kandydat, ani osoba z nim kojarzona. Mogą być to zarówno wypowiedzi innych kandydatów i osób z nimi kojarzonych (wtedy ocenę sposobu prezentacji przypisuje się kandydatowi będącemu autorem wypowiedzi lub z którym kojarzona jest osoba będąca autorem wypowiedzi, jak i temu kandydatowi, o którym się mówi lub z którym kojarzona jest osoba, o której się mówi) oraz wypowiedzi osób trzecich (wtedy ocenę sposobu prezentacji przypisuje się kandydatowi, o którym się mówi lub z którym skojarzona jest osoba, o której się mówi). Za wypowiedź bierną nie są uznawane wypowiedzi prezentera w studiu lub dziennikarza będącego autorem materiału telewizyjnego.

Obraz bez głosu – każde przedstawienie wizerunku kandydata lub osoby z nim kojarzonej (→ patrz definicje, → patrz lista osób kojarzonych z kandydatem), w materiale telewizyjnym, niezależnie od jej długości, bez jego wypowiedzi.

Osoba kojarzona z kandydatem:

1. **Obrazy bez głosu:** za osobę kojarzoną z kandydatem w przypadku obrazów bez głosu uznaje się każdą z osób z listy osób kojarzonych z kandydatami (→ lista osób kojarzonych z kandydatami).
2. **Wypowiedzi i wypowiedzi bierne:** za osobę kojarzoną z kandydatem w przypadku wypowiedzi i wypowiedzi biernych uznaje się każdą z osób z listy osób kojarzonych z

¹ **Hipotetyczny przykład 1:** Materiał telewizyjny dotyczący targów książki zawiera obraz bez głosu przedstawiający pisarza będącego członkiem honorowego komitetu poparcia jednego z kandydatów. **Hipotetyczny przykład 2:** Materiał telewizyjny dotyczący powodzi zawiera wyłącznie techniczne informacje. Jego elementem jest wypowiedź jednego z ministrów, który przedstawia prognozy pogody dla południa Polski w nadchodzącym tygodniu.

kandydatami oraz każdą z osób powiązanych z kandydatem poprzez wspólną przynależność do partii, przynależność do klubu lub koła parlamentarnego partii, do której należy kandydat lub oficjalnie wyrażone dla niego poparcie (członkostwo w honorowym Komitecie Poparcia, praca lub wolontariat w ramach kampanii wyborczej kandydata). Za osoby kojarzone z kandydatem w przypadku wypowiedzi i wypowiedzi biernych uznaje się również tych członków rządu, którzy piastują urząd z rekomendacji partii, której członkiem jest kandydat, nawet jeśli oni sami nie są członkami partii, która ich rekomendowała.

Czas prezentacji kandydata netto – jest to łączny czas:

- materiałów wyborczych dotyczących kandydata;
- wypowiedzi kandydata w materiałach wyborczych innych kandydatów i w materiałach okołoworczych;
- obrazów bez głosu kandydata w materiałach wyborczych innych kandydatów i w materiałach okołoworczych.

Czas prezentacji osób kojarzonych z kandydatem – jest to łączny czas:

- wypowiedzi osób kojarzonych z kandydatem;
- obrazów bez głosu osób kojarzonych z kandydatem, o ile w obrazach tych nie jest jednocześnie prezentowany sam kandydat.

Czas prezentacji kandydata brutto – jest to łączny czas:

- prezentacji kandydata netto;
- wypowiedzi osób kojarzonych z kandydatem w materiałach wyborczych innych kandydatów i w materiałach okołoworczych;
- obrazów bez głosu osób kojarzonych z kandydatem w materiałach wyborczych innych kandydatów i w materiałach okołoworczych, o ile w obrazach tych nie jest jednocześnie prezentowany sam kandydat.
- wypowiedzi biernych o kandydacie lub osobach z nim kojarzonych w materiałach wyborczych innych kandydatów i w materiałach okołoworczych.

Czas urzędowy (brutto lub netto) – jest to łączny czas:

- tych elementów czasu prezentacji kandydata (brutto lub netto), w których kandydat lub osoba z nim kojarzona prezentowani byli w związku z piastowanym urzędem.

Lista osób kojarzonych z kandydatami

Lista zawiera imiona i nazwiska osób, które kojarzono z kandydatami w przypadku obrazów bez głosu oraz wypowiedzi i wypowiedzi biernych.

Lista obejmuje osoby, których związek z danym kandydatem jest powszechnie rozpoznawany. Ze względu na techniczny aspekt analizy obrazów bez głosu, lista ta ma charakter zamknięty. Stanowi to o jej pewnej arbitralności.

W przypadku analizy wypowiedzi i wypowiedzi biernych, poniższa lista nie ma charakteru wyczerpującego. Z kandydatem kojarzono dodatkowo każdą z osób powiązanych z nim poprzez wspólną przynależność do partii, przynależność do klubu lub koła parlamentarnego partii, do której należy kandydat lub oficjalnie wyrażone dla niego poparcie (członkostwo w honorowym Komitecie Poparcia, praca lub wolontariat w ramach kampanii wyborczej kandydata). Za osoby kojarzone z kandydatem w przypadku wypowiedzi i wypowiedzi biernych uznawano również tych członków rządu, którzy piastują urząd z rekomendacji partii, której członkiem jest kandydat, nawet jeśli oni sami nie są członkami partii, która ich rekomendowała.

W obrębie listy osób w trakcie trwania kampanii wyborczej mogą następować zmiany ich afiliacji (→ patrz Włodzimierz Cimoszewicz).

Jurek Marek

Brak

Kaczyński Jarosław

Błaszczak Mariusz
Gosiewski Przemysław
Kaczyński Lech
Kluzik-Rostkowska Joanna
Korwin-Mikke Janusz (od momentu udzielenia poparcia J. Kaczyńskiemu)
Jurek Marek (od momentu udzielenia poparcia J. Kaczyńskiemu)
Poncyłjusz Paweł
Putra Krzysztof
Śniadek Janusz
Wasserman Zbigniew

Komorowski Bronisław

Bartoszewski Władysław
Cimoszewicz Włodzimierz (od momentu udzielenia poparcia B. Komorowskiemu)
Kalisz Ryszard (od momentu udzielenia poparcia B. Komorowskiemu)
Kidawa-Błońska Małgorzata
Kwaśniewski Aleksander (od momentu udzielenia poparcia B. Komorowskiemu)
Schetyna Grzegorz
Mazowiecki Tadeusz
Nowak Sławomir
Olechowski Andrzej (od momentu udzielenia poparcia B. Komorowskiemu)
Palikot Janusz
Tusk Donald
Wajda Andrzej
Wałęsa Lech

Korwin-Mikke Janusz

Brak

Lepper Andrzej

Brak

Morawiecki Kornel

Brak

Napieralski Grzegorz

Cimoszewicz Włodzimierz (do momentu udzielenia poparcia B. Komorowskiemu)
Jaruga-Nowacka Izabela
Jaruzelski Wojciech
Kalisz Ryszard
Kwaśniewski Aleksander
Miller Leszek
Piekarska Katarzyna
Szmajdziński Jerzy
Wikiński Marek

Olechowski Andrzej

Brak

Pawlak Waldemar

Kierzkowska Ewa
Żelichowski Stanisław

Ziętek Bogusław

Brak